

5. Kaupunkisuunnitteluvirasto

Vuosi 1969 oli kaupunkisuunnitteluviraston viides täysi toimintavuosi. Toimintansa 1. 4. 1964 aloittaneen viraston tehtäväkentässä ovat kertomusvuotena olleet varsin keskeisesti esillä vuoden 1970 yleiskaavan valmisteluun kytkeytyvät kysymykset. Suoritetun työskentelyn tuloksena kaupunkisuunnittelulautakunta vahvisti po. yleiskaavan lähtökohdat ja tavoitteet 15. 11. 1969.

Vuoden 1968 puolella hyvään alkuun päässyt ryhmätyöskentely tiivistyi kertomusvuoden aikana huomattavasti ja lukuisia laajoja projekteja pantiin alulle. Viraston organisaation edelleen kehittämistä jatkettiin yhteistoiminnassa kaupunginhalituksen järjestelytoimiston kanssa. Mm. suoritettiin viraston henkilökunnan keskuudessa laaja haastattelututkimus, joka antoi arvokasta tietoa otettavaksi huomioon organisatorisessa kehitystyössä.

Ensimmäisen kerran viraston toiminnan aikana laadittiin kertomusvuoden kuluessa viraston yhtenäinen toimintasuunnitelma vuodelle 1970. Toimintasuunnitelma perustuu osastoittain laadittuihin tehtäväluetteloihin. Kustakin projektista on esitetty tehtävästä vastuussa oleva henkilö, ajoitus, resurssitiedot sekä kustannusarviot.

Tiedotustoiminta tehostui vuoden 1969 aikana myös huomattavasti. Viraston sisäistä tiedotustoimintaa hoitamaan palkattiin tiedotussihteeri ja uutena ulospäin suuntautuvan tiedotustoiminnan muotona tulivat kuvaan mukaan viraston ja kaupunginosayhdistysten yhdessä järjestämät tiedotustilaisuudet, joiden avulla pyritään saamaan esille kuntalaisten mielipiteitä otettavaksi huomioon suunnitteluprosessissa.

Viraston toiminnan laajuutta kuvaa osaltaan diaariin kertomusvuotena merkittyjen asioiden luku, joka oli 2013. Näistä oli virastopäällikön asioita 692, kansliaosaston 95, asemakaavaosaston 657, yleis-

kaavaosaston 47 ja liikennesuunnitteluosaston 522. Viraston lähettämien kirjeiden lukumäärä oli 551. Virastopäällikön päätösluettelon pykäläluku oli 723. Virastopäällikön ja osastopäälliköiden muodostaman johtoryhmän kokouksia pidettiin 85.

Virastopäällikön kertomusvuotena kaupunkisuunnittelulautakunnalle esittelemistä asioista mainittakoon ehdotukset lautakunnan lausunnoksi mm. Helsingin seutukaavaliiton toimesta laaditusta runko-kaavasta, Helsingin maalaiskunnan yleiskaavasta, asunto-ohjelmakomitean alustavasta ehdotuksesta kaupungin asuntotuotanto-ohjelmaksi vuosiksi 1969—1973, Espoon yleiskaavasta, Puotilan aluekeskuskomitean mietinnöstä sekä Suomenlinna-komitean mietinnöstä. Lisäksi mainittakoon ehdotukset lautakunnan lausunnoksi lukuisista valtuustoaloitteista. Virastopäällikön tekemistä päätöksistä mainittakoon 31 työryhmän perustamista koskevat päätökset.

Kaupunkisuunnitteluviraston päällikkönä toimi 15. 2. saakka arkkitehti, professori Arne Ervi ja 17. 2. lukien virastopäällikön virkaa hoiti viransijaisena varatuomari Pentti Sunila.

Viraston palveluksessa oli kertomusvuoden lopussa 172 henkilöä vakinaisluontoisissa tehtävissä, joten henkilökunta oli lisääntynyt 39 hengellä edelliseen vuoteen verrattuna.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan diaariin merkittyjen asioiden lukumäärä vuosina 1964—1969:

Vuonna	1964	1204
„	1965	1519
„	1966	1618
„	1967	1622
„	1968	1880
„	1969	2013

5. Kaupunkisuunnitteluvirasto

Eri osastojen kesken ovat asiat jakautuneet mainittuina vuosina seuraavasti:

	1964	1965	1966	1967	1968	1969
virastopäällikkö	261	410	460	424	602	692
kansliaosasto	18	28	65	102	99	95
asemakaavaosasto	442	600	607	630	663	657
yleiskaavaosasto	15	28	31	13	42	47
liikennesuunn.os.	468	453	455	453	474	522

Yhteenvedo viraston tuloista ja menoista v. 1969

TULOT	
Asemakaavan muutoskarttojen laatimispalkkiot	6.980,00
Valokopiokarttojen myynti	1.165,50
Maksut pysäköintimittareiden käytöstä	895.258,24
Muut tulot	14.454,62
	<u>917.858,36</u>
MENOT	
Palkkiot, palkkamenot sekä sosiaalimaksut	3.922.938,45
Geoteknilliset suunnittelu- ja tutkimustyöt	343.287,49
Keskustan asemakaavan kehittäminen	54.693,15
Pasilan jatkosuunnittelu	66.777,49
Malmin aluekeskuksen jatkosuunnittelu	66.295,99
Haaga—Vantaan alueen jatkosuunnittelu	78.430,00
Pysäköintimittarien hankinta, asennus, huolto, rahastus ym.	626.614,40
Liikennevalojen asentaminen	1.633.947,54
Muut menot	707.693,44
	<u>7.500.677,95</u>

Henkilökunta osastoittain 31. 12. 1969

Osastot	Virkasuhde				Työsop. suhde		Yhteensä			Erotus v.een 1968 verraten
	vakim.		tilap.		M	N	M	N	Yht.	
	M	N	M	N						
Virastopäällikkö	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Kansliaosasto	3	3	—	1	9	7	12	11	23	+ 5
Asemakaavaosasto	5	13	—	1	26	17	32	31	63	+ 16
Yleiskaavaosasto	2	4	—	—	23	17	25	21	46	+ 14
Liikennesuunnitteluosasto	5	6	—	—	19	9	24	15	39	+ 4
Koko henkilökunta	16	26	—	2	77	50	94	78	172	+ 39

KANSLIAOSASTO

Henkilökunta. Kertomusvuotena osaston osastopäällikkö oli 17. 2. lukien virkavaapaana viraston vs. virastopäällikön tehtävien hoitamista varten. Sihteeri hoiti po. päivästä lukien viransijaisena osaston osastopäällikön tehtäviä, jolloin sihteerin virkaa hoiti viransijainen. Osastolle palkattiin työsopimussuhteeseen tiedotussihteeri, toimistoapulainen ja lähetti. Hallinnollisesti kansliaosaston yhteyteen kuuluvaan projektipäällikön organisaatioon palkattiin työsopimussuhteeseen suunnitteluteknikko ja tutkimussihteeri. Kertomusvuoden lopussa osaston palveluksessa oli 23 henkilöä eli osastopäällikkö, sihteeri, 3 osastosihteeriä, tiedotussihteeri, toimistonhoitaja, kirjanpitäjä, kirjaaja, arkistojärjestäjä, 3 toimistoapulaista, autonkuljettaja-vahtimestari, vahtimestari ja 4 lähettiä. Em. projektipäällikön organisaatio käsitti projektipäällikön, suunnitteluteknikon, tutkimussihteerin ja tutkimusapulaisen. Akateemisen loppututkiminnon suorittaneita po. henkilöistä oli 8 sekä 2 merkonomitutkiminnon suorittanutta. Osastolla toimi toimistotehtävissä lisäksi kaupunginhallituksen toimistokoulun oppilaita.

Huoneisto. Osasto on toiminut kertomusvuoden aikana talon Katariinankatu 1—3 III kerroksessa.

Toiminta. Kansliaosasto on huolehtinut viraston hallinnollisten ja lainopillisten, tiedotustoimintaan, arkistointiin ja kirjaimiseen liittyvien tehtävien sekä kirjanpito- ja henkilökunta-asioiden hoitamisesta.

Sihteeri on toiminut lautakunnan, sen liikennejaoston sekä eräiden asetettujen tilapäisten jaostojen sihteerinä.

Poikkeuslupa-anomuksista annettuja kaupunkisuunnitteluviraston lausuntoja kansliaosasto on valmistellut asemakaava-osaston esitysten pohjalta. Tämän ohella osasto on avustanut virastopäällikköä laatimalla tämän esiteltävinä olleista asioista yhteenvetoja eri osastojen lausunnoista ja esityksistä sekä valmistellut muita virastopäällikön esittelemiä asioita. Kansliaosasto on lisäksi avustanut muita osastoja lausuntojen ja esitysten valmistelussa sekä laatinut viraston kirjeet.

Kansliaosasto on huolehtinut niin ikään viraston piirissä tapahtuvasta sisäisestä tiedotustoiminnasta. Osasto on toimittanut viraston henkilökunnalle tarkoitettua tiedotusmonistetta sekä päivittäistä lehtikatsausta, huolehtinut kirjallisuuspalvelusta uutuusteosten osalta, järjestänyt henkilökunnalle elokuva- ja esitelmätilaisuuksia jne. Ulospäin suuntautuvaa tiedotustoimintaa osasto on hoitanut yhteistoiminnassa viraston muiden osastojen kanssa. Eräänä uutena toimintona tällä sektorilla mainittakoon viraston ja kaupunginosayhdistysten yhdessä järjestämät tiedotustilaisuudet. Ulkomaisten vieraiden vastaanotossa ja ohjelman käytännön järjestelyissä osasto on yhdessä muiden osastojen kanssa avustanut virastopäällikköä.

Viraston lisääntyneet tehtävät ovat heijastaneet vaikutuksensa osaston kirjaimis-, toimisto-, kirjanpito- ja henkilökunta-asioiden hoitoon, joiden vaatima työ määrä on huomattavasti kasvanut.

Koko viraston kattavan systemaattisen arkistotoiminnan kehittämistä on osaston toimesta edelleen jatkettu. Mainittakoon, että mm. viraston kirjaston inventointi suoritettiin kertomusvuotena.

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ

Projektipäällikön johdolla valmistui kertomusvuoden lopulla koko viraston kattava toimintasuunnitelma vuodelle 1970.

Toimintasuunnitelmaa laadittaessa on todettu eräiden tehtäväkenttään kuuluvien töiden muodostuvan niin selviä itsenäisiä suunnittelukohteita, että ne voidaan rajata projekteiksi. Vuonna 1969 aloitettuja ja meneillään olevia projekteja ovat Pasi-la ja Malmi. Kunkin tällaisen alueen suunnittelua varten on osoitettunut tarkoituksenmukaiseksi muodostaa oma työryhmänsä, jonka yksinomaisena tehtävänä on huolehtia alueen kokonaissuunnittelusta. Myös muussa suunnittelutyössä on työryhmätoiminta osoittautunut tarpeelliseksi ja se onkin lisääntynyt entistä enemmän virastossa.

ASEMAKAAVAOSASTO

Henkilökunta. Osaston henkilökunta lisääntyi kertomusvuoden aikana 16:lla hengellä. Osastolle palkattiin kaikkiaan 21 henkilöä, joista suurin osa tuli Pasilan tulevan keskuksen asemakaavaa laativaan ryhmään. Vuoden 1969 kuluessa osaston palveluksesta erosi 5 henkilöä.

Kertomusvuoden lopussa osaston palveluksessa oli 63 henkilöä, joista 25 arkkitehtia, 5 diplomi-insinööriä, 4 insinööriä, maisema-arkkitehti, toimistos sihteeri, 2 asemakaavatekniikkaa, 14 piirtäjää, toimistonhoitaja, 4 toimistoapulaista, rakennusmestari, 4 arkkitehtiylioppilasta sekä tutkija.

Huoneisto. Osasto on toiminut kertomusvuotena talon Katariinankatu 1—3 sen kolmessa eri kerroksessa sekä talon piharakennuksessa. Ryhmä PA:n työskentelytilat ovat sijainneet Kasarmikatu 25:ssä. Vuosien 1969 ja 1970 vaihteessa osaston käytössä oli 30 huonetta yhteispinta-alaltaan 772,7 m².

Toiminta. Kertomusvuoden aikana osastoon kohdistuva paine asemakaavojen kiihdyttämisenä voimistui entisestään. Vuoden aikana valmistui 9 asemakaavaehdotusta, jotka käsittivät yhteensä 558,6 hehtaaria. Toiminnan tulokset näkyvät myös asemakaavan muutoksina ja annettuina lausuntoina. Asemakaavan muutosehdotuksia laadittiin 93 kpl. Kaupunkisuunnittelulautakunnalle esiteltiin 345 asiaa. Rakennustarkastusvirastolle annettiin 349 lausuntoa rakennuslupa-anomuksista sekä tonttikorkeusilmoituksia annettiin 614 kpl. Asemakaavaehdotusten ja -kaavan muutosten laatimisessa on oltu yhteistoiminnassa myös ulkopuolisten suunnittelutoimistojen kanssa.

Elokuussa muodostettiin vs. virastopäällikön päätöksellä osastolle projektiryhmä nimeltä PA. Ryhmän tehtävänä on laatia Pasilan tulevan keskuksen asemakaava.

Suunnittelutyö on jakautunut kolmeen vaiheeseen

- tutkimusjaksoon
- yleissuunnittelujaksoon
- asemakaavan laatimisjaksoon.

Tutkimusjakso alkoi kesäkuun alussa ja päättyi syyskuun lopussa. Yleissuunnittelujakso alkoi lokakuun alussa ja jatkui kertomusvuoden päättyessä. Yleissuunnittelun yhteydessä tullaan laatimaan neljä vaihtoehtoista suunnitelmaa, joiden perusteella määritellään Pasilan keskuksen toiminnallinen ja rakenteellinen muoto ja asemakaavan laatimistyön yleiset puitteet.

Malmin keskustan kaavoitusohjelman laatimista varten asetettiin vs. virastopäällikön toimesta huhtikuun alussa työryhmä. Ryhmän laatima kaavoitusohjelma valmistui toukokuun loppuun mennessä ja se hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 11. 6. 1969. Ohjelman mukaista työtä ei organisaatio- ym. vaikeuksien vuoksi kuitenkaan saatu täysin käynnistettyä kertomusvuoden puolella. Vs. virastopäällikkö asetti vuosien 1969 ja 1970 vaihteessa työtä jatkamaan ”ryhmä Malmi”-nimisen työryhmän.

Itäisillä esikaupunkialueilla on vireillä useita kauaskantoisia rakentamishankkeita, joista metro, aluekeskus ja päätieverkko vaikuttavat oleellisesti koko alueen kaupunkirakenteeseen muuttamalla kokonaisvaltaisesti yksityiskohdaisia suunnitelmia ja jo rakennettuja alueita. Itäisten alueiden suunnitteluohjelman laatimista varten vs. virastopäällikön toimesta asetettiin 5. 9. työryhmä. Vuoden loppuun mennessä tämä ns. IES-ryhmä laati ehdotuksen suunnitteluohjelmasta ja siihen perustuvan arvion resurssitarpeesta ja suunnittelukustannuksista. Työryhmään ovat kuuluneet edustajat asemakaava-, yleiskaava-, liikennesuunnitteluosastolta sekä metrotoimistosta.

Kantakaupungin asemakaavojen uudistamistyötä jatkettiin. Kaavoitustyön kes-

keisimpiä tehtäviä kertomusvuoden aikana olivat:

- vanhojen korjauskelpoisten rakennusten säilyttämismahdollisuuksien tutkiminen
- kaksivaiheisen detaljikaavoituksen merkityksen selvittäminen pyrittäessä tulevaisuudessa kyllin joustavaan, kunakin ajankohdan tarpeiden sanelemaan detaljikaavoitukseen
- metrosuunnitelmaan liittyvien asemakaavallisten kysymysten selvittäminen
- keskustan jalankulkukatukokeilujen valmistaminen
- korttelisuunnitelmien laatiminen ajankohtaisen rakentamisen yhteydessä
- runkosuunnitelmatyöhön osallistuminen erityisesti korttelirakenteen puitteissa
- Koskelan alueen ja Vähä-Huopalahden ranta-alueiden kaavoitus.

Keskustasuunnittelun jatkokehittelytyössä työryhmän H 67 toimesta tutkittiin Töölönlahti—Terassitori—Kamppi-alueiden vaihtoehtoja A, B, C. Vaihtoeht

doissa A ja B tutkittiin Töölönlahden julkisten rakennusten saavutettavuutta ja paikoitustarvetta. Vaihtoehto C käsittää alueet Töölönlahti—Terassitori—Kamppi. Tässä vaihtoehdossa esitettiin myös ratkaisuehdotus kauko- ja lähibussiterminaalille. Suunnitelmat herättivät vilkasta keskustelua lehdistössä.

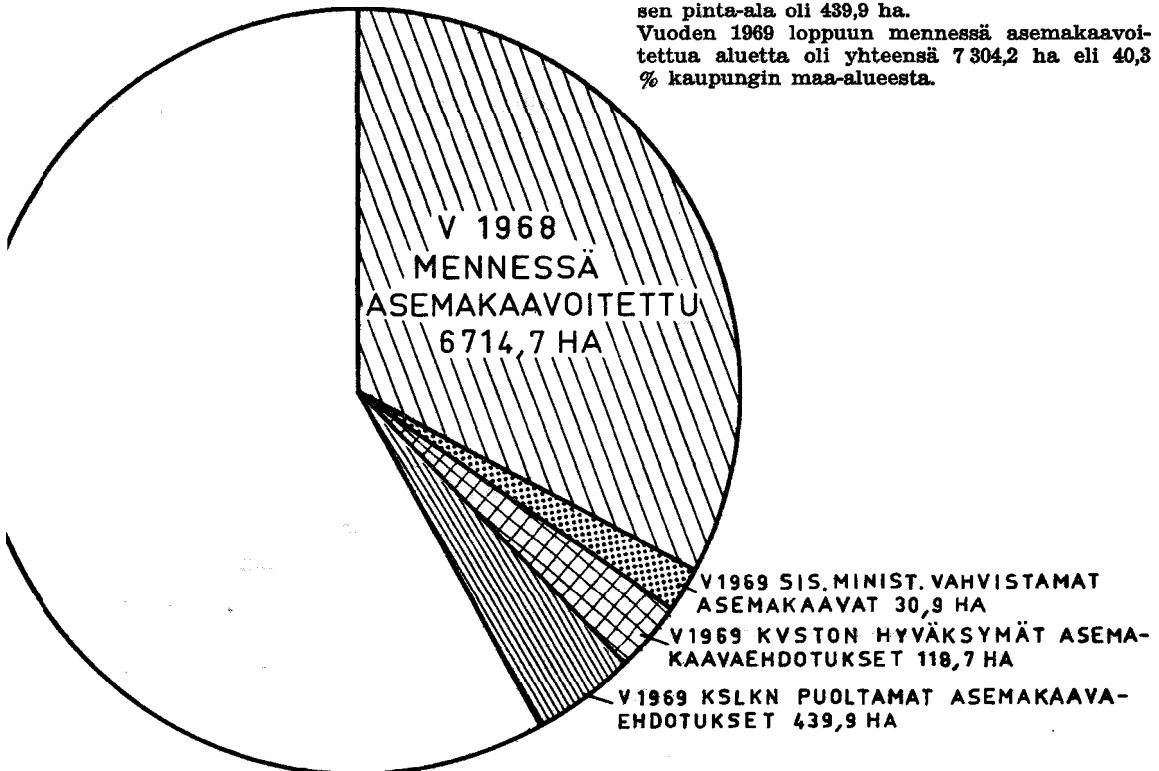
Vuoden aikana järjestettiin Paloheinän kaavoitusta koskeva tiedotustilaisuus ja mielipidetutkimus eri asemakaavaratkaisuista. Osaston suunnittelijakunnalle antoi työtä myös osallistuminen Helsingin asuntotuotanto-ohjelman laatimiseen.

Kaupungin maa-alue 18 122 ha

Vuoden 1968 loppuun mennessä asemakaavoitettua aluetta oli yhteensä 6 714,7 ha eli 37,0 % kaupungin maa-alueesta.

Vuoden 1969 aikana asemakaavojen vahvistusmenettely käsitti yhteensä 539,5 ha eli 3,2 % kaupungin maa-alueesta. Näistä sisäasiainministeriön vahvistamien asemakaavojen pinta-ala oli 30,9 ha. Vuoden aikana valmistui yhdeksän asemakaavaehdotusta, jotka käsittivät yhteensä 553,6 ha eli 3,0 % kaupungin maa-alueesta. Näistä kaupunginvaltuusto hyväksyi kuusi asemakaavaehdotusta pinta-alaltaan 118,7 ha. Kaupunkisuunnittelulautakunnan puoltaman kolmen asemakaavaehdotuksen pinta-ala oli 439,9 ha.

Vuoden 1969 loppuun mennessä asemakaavoitettua aluetta oli yhteensä 7 304,2 ha eli 40,3 % kaupungin maa-alueesta.

YLEISKAAVAOSASTO

Henkilökunta. Osaston henkilökunta lisääntyi kertomusvuonna 14:llä henkilöllä. Osastolle palkattiin työsopimussuhteeseen 7 arkkitehtia, diplomi-insinööri, yleiskaavatutkija, matemaatikko, 7 harjoittelijaa, piirtäjä sekä toimistoapulainen. Osaston hallinnollisten tehtävien suorittamisessa on avustanut kansliaosastoon kuuluva osastosihteeri. Myöskin osastolla toimiva lähetti on kansliaosaston kirjoissa. Yleiskaavaosaston henkilökunnasta on yksi arkkitehti ollut loppuvuoden työlomalla ulkomailla suoritettavia opintoja varten.

Osaston palveluksesta erosi v. 1969 kuussa 3 arkkitehtia, yleiskaavatutkija ja piirtäjä. Osaston palveluksessa on kertomusvuoden aikana ollut lisäksi koodausym. tehtävissä useita ylioppilaita.

Mainittakoon, että osasto on kertomusvuonna käyttänyt ulkopuolista asiantuntija-apua. Lähinnä on kysymys eri arkkitehtitoimistoista.

Vuoden 1969 lopussa oli osaston palveluksessa 17 arkkitehtia, 2 insinööriä, 9 tutkijaa, matemaatikko, 8 harjoittelijaa, 4 piirtäjää, 2 laskuapulaista, tilastoapulainen, toimistonhoitaja sekä 2 toimistoapulaista eli yhteensä 46 henkilöä.

Huoneisto. Osasto toimi — sen keskustaryhmää lukuunottamatta — v. 1969 myöhäissyksyyn saakka Katariinankatu 3 yksitoista työhuonetta käsittävässä huoneistossa. Osaston keskustaryhmä työskenteli Bulevardi 3:ssa sijaitsevassa kuusi työhuonetta käsittävässä tiloissa.

Vuoden loppuun mennessä oli yleiskaavaosasto kokonaisuudessaan siirtynyt Kasarmikatu 25:een, jossa osastolla on käytettävissään 34 työhuonetta.

TUTKIMUSTOIMISTON TÖITÄ

1. Yleiskaavaehdotuksen valmistelu

Tutkimustoimiston tärkein ja aikaavievin tehtävä oli yleiskaavaehdotuksen val-

misteluun liittyvät työt. Pääosiltaan tutkimustoimistossa laadittiin ehdotukset yleiskaavan tavoitteiksi, jotka kaupunkisuunnittelulautakunta sitten hyväksyi lähes sellaisenaan. Edelleen toimisto valmisti pääosan yleiskaavaehdotuksen toiminnallisista selvityksistä ja ennusteista. Ne muodostavat julkaistavan yleiskaavaehdotuksen I osan. Tavoitteet ja eräitä muita tutkimustoimiston valmistelemissä maankäyttöehdotusta kuvaavia selvityksiä julkaistaan osassa II.

2. Kaavarunkotyöt

Tutkimustoimisto osallistui eräisiin kaavarunkotöihin, joista erityisesti mainittakoon Pihlajisto, Pasila ja kantakaupunki. Pihlajistoon selvitettiin palvelutilojen mitoitukset sekä testattiin kaavarunkovaihtoehtoja lähipalvelujen sijoittumisen ja siitä selvitetyn palvelutason kannalta. Pasilaan laadittiin suunnitteet eri toimialojen henkilökunnan määrästä ja tilantarpeesta vuosille 1980, 1990 ja 2000. Kantakaupungin alueella selvitettiin keskustaryhmän kanssa pienalueittaista työpaikkayms. kehitystä.

3. Tutkimukset

Tutkimustoimistossa jatkui ja valmistui useita laajoja tutkimuksia.

— Teollisuuden sijoittumistutkimus. Vuonna 1968 yhteistyössä valtion kehitys- alueneuvottelukunnan kanssa aloitettiin tutkimuksesta saatiin tulokset ja sovellettiin niitä yleiskaavaehdotukseen. Tutkimusraportista valmistui vuoden loppuun mennessä luonnos.

— Tutkimus asuinpaikan valinnasta. Vuonna 1968 aloitettua haastattelututkimusta jatkettiin käsittelemällä ja analysoimalla tuloksia pääasiassa yleiskaavaehdotusta varten.

- Tutkimus palveluksien käytöstä. Vuonna 1968 aloitetusta kyselytutkimuksesta valmistui kaksi raporttia (yleiskaavaosaston toiminnallisia selvityksiä 2—3). Lisäksi siitä tulostettiin yleiskaavaehdotuksen perusteita.
- Inventointi julkisista palveluksista. Vuonna 1968 viranomaisille lähetetyillä lomakkeilla selvitettiin julkisten palvelupisteiden sijoittumista ja niiden suunnittelussa käytettyjä normeja. Ensimmäisistä mainituista laadittiin kortisto ja normit koottiin muistioon.
- Helsingin kaupungin ulkoilu- ja urheilupalvelusten inventointi. Raportti valmistui vuoden 1969 syksyllä.
- Selostus yhdyskunnan matemaattisista sijoittelumalleista. Raportti julkaistiin vuoden 1969 keuhällä (yleiskaavaosaston toiminnallisia selvityksiä 1).
- Tutkimus sosiaalisen rakenteen kehityksestä. Yleiskaavaosaston toimeksiannosta selvitetään Liiketaloustieteellisessä tutkimuslaitoksessa sosiaalirakenteen kehitystä kantakaupungin eri osissa otokseen tulevien talojen talonkirjoista ym. lähteistä.
- Keskustahakuisten työpaikkojen kontaktitutkimus. Viraston toimeksiannosta selvitetään Liiketaloustieteellisessä Tutkimuslaitoksessa hallinnon, pääkonttorin yms. keskustahakuisten työpaikkojen sijoittumistekijöitä erityisesti inventoimalla niiden välisiä kontakteja.

4. Muut työt

Pääasiassa tutkimustoimistossa laadittiin maankäyttösuunnitteen osa-alueittaiset asukas-, työpaikka- yms. luvut yhdessä TVH:n ja naapurikuntien kanssa suoritettavaan liikennetutkimukseen.

Lausunto-, toimikunta- yms. työskenteleystä mainittakoon erityisesti teollisuus- ja liiketonttikomitealle laaditut selvitykset

ja ennusteet sekä osallistuminen ja lausunnot Helsingin elinkeinotutkimuksen ohjelmointiin.

YLEISEN TOIMISTON TÖITÄ

Yleisen toimiston teknisen jaoksen vahvuus oli vuoden lopussa 2 diplomi-insinööriä.

Tekninen jaos valmisteli vuonna 1969 yleiskaavaehdotukseen liittyvät teknisen huollon satama- ja lentoliikenteen selvitykset. Työskentely tapahtui yhteistoiminnassa kaupungin teknisten virastojen kanssa.

Jaoksen tärkeimpiin tehtäviin kuului edellisten lisäksi lausuntojen antaminen "Helsingin kaupunkiseudun liikenteen koordinointi"-raportista sekä Etelä-Suomen satamatoimikunnan mietinnöstä.

KESKUSTATOIMISTON TÖITÄ

Kantakaupungin yleiskaavallisen selvityksen toinen työvaihe alkoi vuoden alussa. Työvaiheen tavoitteena on kantakaupungin runkosuunnitelman laatiminen.

Kantakaupungin runkosuunnitelmatyön I jakso on kehittämissuunnittelua, jossa sovittujen lähtökohtien määrittelemässä rajoissa tarkastellaan kantakaupungin fyysisen rakenteen vaihtoehtoja ja niiden kustannuksia. Toimintavuoden aikana suunnittelutyö on keskittynyt lähinnä nykyisen keskustan rakennevaihtoehtoihin. Suunnittelutyö on tehty viraston omana työnä. Keskustatoimisto on vastannut työn yleisestä ohjelmoinnista ja viidestä osaprojektista, "asuminen ja väestö", "työpaikat", "vyöhykejako", "suurkorttelirakenne" ja "peruspalveluverkko" sekä osallistunut muiden osastojen vastuulla olevien osaprojektien kuten kulkulaitosjärjestelmän suunnitteluun liittyviin tehtäviin.

Kantakaupungin runkosuunnitelmatyön ohella keskustatoimisto on osallistunut v. 1970 yleiskaavaehdotuksen laatimiseen,

asuntotuotanto-ohjelman inventaariotyöhön ja keskustan metro-osuuden tarkistustyön valmisteluun.

LÄNTISEN TOIMISTON TÖITÄ

Läntisen toimiston työkenttään on kuulunut läntisten ja pohjoisten esikaupunkialueiden maankäytön yleissuunnittelu.

Toimiston keskeisimmäksi tehtäväksi muodostui ns. Haaga—Vantaa yleissuunnitelman laadinta yhdessä ulkopuolisen konsultin kanssa. Tämän dispositioasteisen suunnitelman tavoitteena oli selvittää valtion omistuksessa olevan Malminkartanon sekä siihen liittyvien Pohjois-Haagan ja Kannelmäen alueiden käyttö lähinnä asumistarkoitukseen. Yleissuunnitelma valmistui ja jatkosuunnittelun ohjelmointi käynnistyi vuoden lopussa. Niinikään toimisto osallistui pienempien kaavoituskohteiden suunnittelutyöhön (Pohjois-Haaga—Patola jne.).

Alueellisen suunnittelun ohella toimisto on suorittanut yleiskaavaehdotuksen —70 laadinta- ja ohjelmointityötä, sekä niitä tehtäviä, joita asuntotuotanto-ohjelma, pientaloinventaario, suuri ruokakuntahaastattelu, liikenne-ennuste vuodelle 1980 sekä viraston normaali työskentely on sille asettanut. Toimiston henkilökunta käsitti 2 arkkitehtia.

KOILLISEN TOIMISTON TÖITÄ

Koillinen toimisto on kertomusvuonna osallistunut seuraaviin töihin:

Yleiskaavaaluonnoksen alueellinen suunnittelu koillisten esikaupunkien osalta.

Asuntoalueiden inventointi asuntotuotanto-ohjelmaa varten.

Alueen maankäyttöennusteen laatiminen Helsingin kaupungin ja TVL:n liikenne-ennustetta varten.

Alueen maankäyttöennusteen ja kehityksen ajoituksen laatiminen Helsingin seutukaavaliitolle.

Osallistuminen Malmin keskustan kaavoitusohjelman laatimiseen.

Osallistuminen Pihlajamäen—Pihlajiston kaavarunkotyöhön.

Aluetta koskevien lausuntojen valmistelu.

Koillisten esikaupunkialueiden toimistossa on piiriarkkitehdin lisäksi työskennellyt syksystä alkaen 2 arkkitehtia, jotka osallistuivat Malmin keskustan kaavoitusohjelmaan sisältyvään koillisten esikaupunkialueiden dispositiokaavutyöhön. Edellä olevaan työhön liittyen on koillisten esikaupunkialueiden toimisto osallistunut alueen asukkaille järjestetyn mielipidekyselyn valmisteluun.

ITÄISEN TOIMISTON TÖITÄ

Toimiston vahvuus vuoden lopussa oli 3 arkkitehtia, teekkari ja piirtäjä.

Henkilökunta osallistui kokonaisuudessaan yleiskaavaehdotus —70:n laatimiseen toimien osa-alueensa suunnittelijana sekä eri toimintasektorien selvittämiseen.

Toimintavuoden aikana on osallistuttu työryhmiin, jotka ovat käsitelleet virkistysaluekysymyksiä sekä seudullisesti että yksinomaan kaupunkia koskien. Tällöin on oltu läheisessä yhteistyössä sekä Helsingin seutukaavaliiton että urheilu- ja ulkoiluviraston kanssa.

Tammikuussa perustettiin Helsingin maalaiskunnan kaavoittajien ja kaupunkisuunnitteluviraston asemakaava- ja yleiskaavaosaston edustajista työryhmä valvomaan Vesala—Länsimäki-alueen v. 1968 aloitetun suunnittelun edelleen kehittämistä kaavarunkoluontoiseksi. Kaavarunkoluonnos valmistui kesäkuussa.

Huomattava osa toimiston työpanoksesta on käytetty selvitysten laatimiseen ja käsittelymateriaalin toimittamiseen osaston ulkopuolelle. Erikoisesti on mainittava Puotilan aluekeskuskomitea, joka sai työssä päätökseen elokuussa, Puotinharjun—

Kampin metrolinjausta selvittänyt kaupunkisuunnittelulautakunnan jaosto sekä metrotoimiston Puotinharjun ja Hiihtäjätien asematutkimukset. Metrotoimiston kanssa on läheisessä yhteistyössä tutkittu mahdollisuuksia maankäytön ja metron läheisemmäksi liittämiseksi toisiinsa.

Kaupunkisuunnitteluviraston virasto-

päällikön asettama työryhmä sai vuoden loppuun mennessä valmiiksi itäisen esikaupunkialueen suunnitteluohjelman, jonka päämääränä on perusratkaisun ja aluekeskuksen sijoituspaikan valinta vuoden 1970 aikana suunnittelu- ja vertailuprosessin avulla.

LIKENNESUUNNITTELUOSASTO

Henkilökunta. Liikennesuunnittelupäällikkö erosi 15. 10. 1969 osaston palveluksesta ja apulaisosastopäällikkö määrättiin viransijaisena hoitamaan yksinomaan liikennesuunnittelupäällikön virkaa 16. 10. 1969 alkaen toistaiseksi. Vuoden 1968 lopulla avoimeksi tullut 26 pl. insinöörin virka täytettiin 5. 3. 1969. Viraston perustamisesta lähtien täyttämättä ollut 24 pl. insinöörin virka muutettiin vuoden lopulla liikenneteknikon viraksi, joka täytettiin joulukuussa, jolloin 22. pl. liikenneteknikon virka jäi avoimeksi. Kertomusvuoden lopussa olivat täyttämättä liikennesuunnittelupäällikön, liikenneinsinöörien, sähköinsinöörin ja liikenneteknikon virat.

Muihin tehtäviin viraston piirissä siirtyi osastolta yksi diplomi-insinööri, toimistoapulainen ja piirtäjä. Osaston palveluksesta erosi lisäksi kertomusvuoden aikana diplomi-insinööri ja insinööri. Työsopimussuhteeseen palkattiin osastolle diplomi-insinööri, 2 insinööriä, osastosihteeri, sähköasentaja, piirtäjä ja 2 toimistoharjoittelijaa. Tilastoapulaisen tehtäviin siirtyi osastolle aiemmin palkattu toimistoharjoittelija. Vuoden 1969 lopussa oli osaston palveluksessa kaikkiaan 39 henkilöä, joista 8 diplomi-insinööriä, 5 insinööriä, 2 liikennetutkijaa, 1 osastosihteeri, 2 rakennusmestaria, 4 liikenneteknikkoa, 1 sähkötekniikko, 1 sähköasentaja, 6 piirtäjää, 1 piirtäjäharjoittelija, 2 tilastoapulaista, 1 toimistonhoitaja, 2 toimistoapulaista ja 3 toimistoharjoittelijaa. Näistä yhden diplomi-insinöörin työsuhde päättyi kuitenkin 31. 12. 1969. Heinäkuun puoleen väliin asti oli yksi mainituista diplomi-insinööreistä työlomalla Yhdysvalloissa. Kertomusvuotta lyhyempiä aikoja on osaston palveluksessa työsuhteessa ollut mm. opiskelijoita tilastotehtävissä ja liikennelaskennoissa sekä toimistokoulun harjoittelija 4 kk:n pituisen työjakson.

Huoneisto. Osasto on toiminut kertomusvuoden kaupungin omistamassa talossa Aleksanterinkatu 16—18.

Toiminta. Kaupunkisuunnittelulautakunnan ja -viraston käsittelemien liikenneasioiden valmistelu, liikennejärjestelyjen yleis- ja yksityiskohtainen suunnittelu samoin kuin liikenteen ja siihen vaikuttavien tekijöiden yleisen kehityksen seuraaminen sekä liikenneolojen selvittelyä varten tarpeellisten tutkimusten ja tilastotöiden suorittaminen kuuluvat osaston tehtäviin. Kertomusvuotena esiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnalle 402 asiaa, joista 88 oli liikennesuunnitteluosaston omia aloitteita. Liikennejaostolle esiteltyjä asioita oli 17, joista osaston aloitteita oli 4. Kirjeitä on osasto lähettänyt kertomusvuotena 300.

Liikennesuunnitteluosastolla on vuoden 1969 aikana valmistunut 11 numeroitua julkaisua, joissa on selostettu tehtyjä tutkimuksia, selvityksiä ja laskentoja.

Perinteisenä tutkimusmuotona osastolla on ollut liikennemäärien kehityksen ja vaihtelun tarkkailu liikennelaskentojen avulla. Ajoneuvolaskentojen lisäksi on pyritty saamaan kuva julkisten kulkuneuvojen matkustajista ja jalankulkijoista eli henkilövirroista kokonaisuudessaan.

Poliisin ja vakuutusyhtiöiden tietoon tulleista liikenneonnettomuuksista on laadittu vuosittain raportti. Lisäksi on rekisteröity vaarallisimpia risteyksiä ja katuosuuksia Helsingissä sekä tutkittu keskusohjattujen liikennevalojen vaikutusta onnettomuuksiin, ajoneuvojen matka-alkoihin ja liikennemääriin. Eräiden liikenneteknillisten järjestelyjen vaikutus liikenneonnettomuuksiin on myös ollut selvittelyjen kohteena osastolla.

Yhteistyössä asemakaavaosaston kanssa tehdyssä Vattuniemen teollisuusalueen rakenne- ja liikennetutkimuksessa inventoi-

tiin alueen nykyinen toiminta ja yritysten muutto- ja laajennussuunnitelmat sekä laadittiin liikenneanalyysit ja -ennusteet.

Jalankulkukatukokeilusta Aleksanterinkadulla ja Iso Roobertinkadulla laadittiin osastolla yksityiskohtainen ehdotus yhteistoiminnassa asemakaavaosaston kanssa. Kokeilun suunnittelua varten pyrittiin koostamaan mahdollisimman laaja tietopohja ja tämän vuoksi suoritettiin mm. katujen varsilla olevien 430 yrityksen sekä kaduilla 3 400 jalankulkijan haastattelu. Haastattelujen sekä jalankulkija- ja liikenne-laskentojen avulla selvitettiin tavara- ja huoltoajojen järjestelyä kokeilun aikana, tutkittiin ajoneuvovirtoja kokeilun kohteeksi aiotuilla kaduilla ja niiden ympäristössä sekä kaduille tai niiden ympäristöön tulevien ihmisten kulkutapaa. Kävelykatukokeilu 70-raportissa on tutkimustulosten lisäksi ehdotus kokeilun vaatimiksi toimenpiteiksi.

Vuoden 1969 alusta voimaan tulleet muutokset liikennevaloja koskeviin säännöksiin aiheuttivat tarkistuksia ja muutoksia liikennevalolaitteisiin ja -ohjelmiin. Nykyiset merkityt ja merkitsemättömät suojatiet inventoitiin vuoden lopussa 1. 7. 1971 voimaan tulevan suojatien määrittelyn muutoksen johdosta.

Laajakantoisimmista liikennejärjestelysuunnitelmista olivat kertomusvuonna esillä mm. Hakaniemen ja idän suunnan liikenteen järjestely, jolloin päätettiin jatko-suunnittelun perusteista, sekä Paciuksenkadun jatkeen järjestelyt, joista ei tehty päätöstä. Mannerheimintien eteläpään liikenteen järjestely käsiteltiin kertomusvuotena ja suunnitelman toteuttaminen voitiin panna alulle. Aikaisemman osaston käsiteltävänä useaan otteeseen olleen Töölön

suunnan liikenteen järjestelyn yleissuunta-
viivat vahvistettiin kaupunginhallituksessa ja niiden pohjalta ryhdyttiin osastolla laatimaan Mannerheimintien yleissuunnitelmaa.

Rautatienorilla ja sen ympäristössä suoritettiin kesällä laajoja liikennejärjestelyjen muutostöitä, jotka vaativat mm. monia väliaikaisratkaisuja alueella. Myöskin rautateiden sähköistystyöt pääradalla ovat aiheuttaneet liikennejärjestelyjen muutoksia ja tilapäisjärjestelyjä, koska tasoylikäytäviä on jouduttu poistamaan ja siltoja sekä alikulkutunneleita muuttamaan tai uusimaan.

Liikennevaloilla varustettujen risteysten määrä on kasvanut samalla, kun vanhimpia liikennevalolaitteita on jouduttu uusimaan. Myös liikennevalojen keskusvalvomon on hankittu uusia laitteita liikennevalojen lisääntyessä. Kertomusvuoden aikana asennettiin uusia liikennevaloja mm. reitille Annankatu, Simonkatu ja Kaivokatu, Huopalahdentielle, Mallaskadun tunnelin valmistuttua kahteen risteykseen Hietalahdenkadulla, Pohjoisen Rautatiekadun ja Mannerheimintien risteykseen sekä Sturenkadun ja Porvoonkadun risteykseen. Keskusohjatun liikennevalojärjestelmän piiriin kuuluviin risteyksiin on asennettu uusia ajoneuvoilmaisimia tarkoituksenmukaisimpien liikennevalo-ohjelmien löytämiseksi. Liikennevalojen huolto on takuuhuoltoja lukuun ottamatta siirtynyt liikennesuunnitteluosaston suoritettavaksi.

Pysäköintimittareita oli käytössä vuoden 1969 lopussa yhteensä 1729, joista 4 tunnin mittareita oli 222, 2 tunnin 984, 1 tunnin 398 ja puolen tunnin 125. Edellisestä vuodesta mittarien määrä kasvoi 285 kappaleella.